

Рівненський державний

гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів здобувачів
вищої освіти

№ 4
2021

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 4

Рівне, 2021

УДК 159.9+316.6

Студентський дайджест. Збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти – Випуск 4. – Рівне: РДГУ, 2021. – 145 с.

Головний редактор:

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету

Виконавчі редактори:

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 12 від
29 грудня 2021 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

3. Пометун О. І. Як і чому треба організувати пізнавальну діяльність учнів на уроці / О. І. Пометун. – Завуч, 2005. №34. – С. 317.

УДК: 316.6:37.015.31[792:379.8]

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОСТОРИ

Волощук Валентина, здобувач ОС «магістр»

спеціальності 012 «Дошкільна освіта», 2 курс, РДГУ

Керівник: Ставицька О.Г., кандидат психол. наук, доцент

Україна увійшла в систему активного творчого розвитку суспільства і тому наразі стоїть питання виховання особистості, яка зможе відповідати сучасним суспільним настроям. А оскільки дошкільний період є найбільш сензитивним для початку формування творчого сприйняття ситуації, а також вміння застосовувати творчі алгоритми на практиці, то варто використовувати його потенційні можливості. В дошкільному періоді провідною є ігрова діяльність, адже даний вид є найбільш близький природі дитини і тут вона може відчути себе творцем нової реальності. Однак у дітей можуть виникнути проблеми з вигаданням ігрового сюжету та якістю програвання отриманої ігрової ролі. А оскільки дані вміння можна сформувати в якісному форматі під час гри драматизації, то варто використовувати її можливості. За твердженням В. Моляко з допомогою гри-драматизації можна розвивати не лише вміння реалізовувати сюжет твору, а й розвивати творче бачення дитини, вміння по своєму реалізовувати форму отриманої ролі, тобто вправляти в умінні застосовувати власні творчі можливості на практиці.

О. Запорожець вважав, що ігри драматизації несуть у собі не лише інтелектуальне навантаження, а й мають специфічну, тільки їм притаманну творчу основу, що дозволяє під час їх програвання, формувати у дошкільників розвивати вміння творчого бачення та творчого відтворення. В. Мухіна обґрунтовують суть ігрової діяльності загалом, наголошувала на тому, що ігри-драматизації відносяться до ряду творчих ігор, оскільки вони мають сюжетну лінію, яка модифікується учасниками діяльності відповідно власного досвіду. Методологічну основу дослідження становлять: Л. Артемова, С. Гончаренко, О. Коронко (особливості використання можливостей ігрової діяльності для розвитку творчості дошкільника), А. Лук, В. Моляко, Г. Науменко (розробили теорію розвитку творчих здібностей), Т. Грицюк, В. Тимченко (обґрунтувати педагогічні умови використання театралізованої діяльності для розвитку творчості дитини).

Мета статті: теоретично дослідити основні підходи до розгляду творчих здібностей у сучасній педагогічній і психологічній науці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Провідним видом діяльності дітей дошкільного віку є ігрова діяльність. Даний вид діяльності трансформується від гри поруч до творчих ігор. Творчі ігри характеризуються наявністю вигаданої основи та дії «наче». До творчих ігор відносять сюжетно-рольові та театралізовані ігри.

Театралізовані ігри – це такі ігри в яких відбувається формування естетичного смаку дошкільника з допомогою художніх творів [1].

Театралізована діяльність включає: дії дітей за ролями; дії дітей за змістом твору; виготовлення атрибутів; музичний супровід.

Елемент дитячої художньої діяльності має особливі виражальні засоби з допомогою яких є можливість для самовираження особистості, а в комплексі вони утворюють театралізовану гру.

До театралізованих ігор належить гра-драматизація. В ній обіграно літературний твір з чітко збріженим сюжетом та послідовністю дій.

Л. Фурмін обґрунтував, що театралізована діяльність має дві форми [5]:

1. Ігри з використанням різних предметів.

2. Ігри-драматизації, де діти самостійно виконують ролі.

О. Олійник та В. Волощук наголошують на тому, що гра-драматизація є однією з компонентів переходу до естетично-продуктивної діяльності з визначальним для неї моментом впливу на інших людей. Вчені розглядають гру-драматизацію, як елемент творчої діяльності дошкільника, оскільки саме вона підпорядкована їх потребам, бажанні відчутти себе кимось іншим та втілити в життя найсміливіший задум.

Дітям потрібно зрозуміти суть подій відображених у творі, їх репліки та образи і відтворити точно такими, якими вони показані автором. Однак літературний твір не дає рекомендацій яким чином «оживлювати» персонаж з допомогою міміки та жестів, інтонаційного забарвлення.

Така гра є досить складною для дитини оскільки дошкільник повинен мати у своєму арсеналі ряд творчих здібностей, зокрема поетичного слуху, здатності швидко розуміти зміст твору, вживатися в образ героя та передавати це у відтворенні реплік героя.

Гра-драматизація втілюється поетапно, зокрема [3]:

1. Власне підготовка до гри. На цьому етапі відбувається ознайомлення дітей з літературним твором під час читання, розповідання. Далі відбувається бесіда за змістом твору, під час якої діти запам'ятовують хід подій. З метою закріплення змісту літературного твору дітям пропонується переказати його зміст з опорою на ілюстративний матеріал. Таким чином діти чітко запам'ятовують не тільки зміст твору, а й графічне зображення героя.

2. Поглиблення уявлень дітей про персонажів та підготовка атрибутів до гри. Реалізувати цей етап можна з допомогою таких ігор та вправ спрямованих на краще пізнання героя методом імітацій його дій та уточнення знань про його середовище життя та особливості існування в природі.

3. Проведення гри-драматизації.

Важливим є правильний підбір художнього твору, оскільки він має бути зрозумілий дітям та насичений діалогами персонажів, а сюжет має бути цікавим. Художні твори необхідно також підбирати з урахуванням віку дитини та рекомендаціями програм розвитку пропонує Міністерством освіти України.

Зокрема у молодшій групі організовуючи гру-драматизацію, спонукають дітей до звуконаслідування персонажів, однослівних реплік, що є найхарактернішими для персонажів, це все відбувається у костюмах. Підготовчим етапом слугує багаторазове читання твору із імітацією відповідних рухів дітьми, таким чином діти запам'ятовують послідовність подій та основні характеристики персонажів.

Після вивчення літературного твору, його сюжет розігрується з допомогою настільного театру, де вихователь демонструє відповідні дії характерні для окремого персонажа та ознайомлює з особливостями звучання персонажа. При цьому варто використовувати відповідну інтонацію, тембр голосу та міміку [2]. Ознайомившись з усіма особливостями персонажів організовується сама гра-драматизація, де діти виконують ролі персонажів загальною тривалістю 15 хвилин. Такий підхід у роботі дозволяє формувати у дітей вміння взаємодіяти між собою та розвиває організованість. Дещо іншу специфіку проведення має гра-драматизація у середній групі. Так діти середнього дошкільного віку можуть вже емоційно відтворювати побачене, тому основним завданням стає оволодіння дошкільниками засобами емоційної виразності. Тому у структуру підготовки до гри-драматизації включено ще й емоційне оживлення персонажа, а вже потім організація гри [1].

У старшій групі під час організації гри-драматизації велика увага звертається на вміння дітьми оволодіти прийомами алегорій та фантастичного перетворення. Оскільки дитина вже може виділити типові риси персонажа, визначити особливості його взаємодії з іншими та сформулювати власну думку про персонажа. Тому одним із етапів підготовки, що додається є поглядання мультфільмів та слухання аудіо-казок з подальшим імітуванням розмови окремого персонажа.

В старшій групі діти вже можуть відтворити етюд чи програти невелику казку, тому у педагога повинна бути сформована тека літературних творів для драматизації. Для гри-драматизації важливими є наявність атрибутів, до виготовлення цих атрибутів варто

залучати дітей, оскільки це ще раз дозволить надавати основний сюжет твору. Варто відзначити, що атрибути мають бути не складні та зрозумілі дітям. Ще однією важливою умовою проведення гри-драматизації є наявність глядачів. З цією метою можна залучати дітей молодшої групи або ж ділити групу дітей на підгрупи та по черзі програвати твір.

Основними педагогічними прийомами керівництва грою драматизацією є [5]:

1. Аналіз художнього твору разом із дітьми.
2. Збагачення досвіду дітей, щодо життя персонажа.
3. Надання прикладів обігрування реплік.
4. Контроль над дотримання сюжету твору.
5. Збагачення акторського арсеналу дітей під час різних вправ.
6. Підтримання інтересу у дітей до діяльності.
7. Активізація творчого потенціалу дитини.
8. Визначення та використання особливостей літературного сприймання.

Важливим в грі драматизації є естетичне її оформлення, зокрема у груповій кімнаті має бути передбачене місце для зберігання інвентаря до ігор. До кожного твору має бути виготовлений комплект костюмів або масок, підібрано музичний супровід та елементарні декорації для створення відповідного середовища. Ігри-драматизації можуть реалізовуватись із використанням різних видів театрів, зокрема пальчикового, настільного, тіньового та ситуативного (виготовленого з покидькового матеріалу). Театри можна використовувати залежно від того який був обраний твір та рівень розвитку акторських здібностей дитини. Найлегшим для програвання є пальчиковий театр, він використовується вже у молодшій групі, найскладніший настільний ляльковий, його бажано використовувати з старшої групи. Організуючи ігрове середовище для самостійної драматизації необхідно враховувати знання дітей, вміння користуватись атрибутами, мобільність ігрового середовища. А особливо важливим є особистість педагога, оскільки тільки творчий педагог може надихати дітей до творчої гри [4].

Варто відзначити, що важливим моментом для організації гри-драматизації є психологічний комфорт дитини, оскільки дитина може бути безпосередньою та невимушеною тільки тоді, коли їй добре. З цією метою необхідно уникати творів із складним сюжетом, дуже темних декорацій та неоднозначних ігрових ситуацій.

Висновки. Гра-драматизація є різновидом творчих ігор. Основною її ознакою є відтворення сюжету твору у визначеному автором контексті, однак програвання ролей лишає можливість для дитини проекспериментувати та відтворити персонажа у тому емоційному світлі, яке є найбільш комфортне для дитини. Організація гри-драматизації відбувається в декілька послідовних етапів з урахуванням віку дитини.

Список використаних джерел

1. Артемова Л. В. Театр і гра. Вдома, у дитячому садку, в школі / Л.В.Артемова – К.: Томірс, 2002. – 291 с.
2. Гаврилюк С. Виховання естетичних почуттів дошкільників засобами театрального мистецтва / С.Гаврилюк – Івано-Франківськ, 2003. – С.19–21.
3. Мартиненко Г. В. Театралізована діяльність в дитячому садку / Г.В. Мартиненко – Х.: ВГ «Основа», 2018. – 127 с.
4. Олійник О. М. Театрально-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу : навч.-метод. посіб. / О.М.Олійник – Кам'янець-Подільський, 2017. – 163 с.

ЗМІСТ

БЕЛІЧЕНКО У. Арт-терапія як засіб корекції тривожності молодших школярів	3
БЕЛІЧЕНКО У. Арт-терапія як засіб корекції тривожності молодших школярів.....	7
БЫЛИНСКАЯ Е. Проявление синдрома эмоционального выгорания у медицинских работников	10
БОРТНИК М. Психологічні особливості проявів інфантилізму в підлітковому віці.....	14
ВЛАСНОВА А. Психологічні особливості подружніх стосунків із різним типом прихильності у різні вікові періоди	17
ВОЙТОВИЧ К. Психологічний аналіз розвитку креативності в молодшому шкільному віці.....	20
ВОЛОЩУК В. Особливості організації театральної діяльності у психолого-педагогічному просторі	22
ГАВРИЛЮК О., НАЗРЕЦЬ Л. Вплив вікових особливостей на мотивацію навчальної діяльності школярів	25
ГНІВОШЕВСЬКА А., КУЛАКОВ Р. Психологічні особливості комп'ютерної залежності у підлітковому віці	28
ГРИЦЮК К. Причини булінгу у підлітковому віці	32
ГУРАНЕЦЬ А. Особливості взаємозв'язку психологічного благополуччя та адаптації студентів-першокурсників до навчання у ЗВО.....	34
ДАВИДЮК В., ХОМИЧ І. Роль спілкування у формуванні особистості	37
ДВОРАК Д., КУЛАКОВА Л. Психологічна профілактика боулінгу серед молодших школярів.....	39
ДЕМ'ЯНЮК В., КУЛАКОВА Л. Сепарація як феномен міжособистісних стосунків.....	43
ДЗЬОБА Ю. Теоретичний аналіз понять «одnodітні» та «багатодітна» родини	46
ДОЛЯ Т. Психологічні особливості проявів прокрастинації у дорослому віці	50
КЛИМЧУК І., КУЛАКОВА Л. Психологічний стрес сучасної молоді: чинники та особистісні детермінанти	53
ЛЕВЧЕНЯ В., НАЗРЕЦЬ Л. Пізнавальний інтерес як мотив навчально-пізнавальної діяльності школярів	56
МАРКОВА І. Емпіричне дослідження ціннісних орієнтацій у підлітковому віці.....	59
МИСАН Я. Основні підходи до розвитку творчої діяльності у сучасній педагогічній і психологічній науці	62
МИХАЙЛОВА Т. Емпіричне дослідження особливостей поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях	65
МИХАЛЮК Ю. Референтна група однолітків як фактор прояву конфліктності в юнацькому віці	69
НОВОСАД Т. Проблема комунікативної компетентності майбутніх фахівців.....	72
ОЛЕКСІЙЧУК Д. Особливості ціннісної сфери підлітків	75
ОСТАПУК О. Вплив емоцій на успішність студентів	78

ПАВЛОВА Р., КУЛАКОВА Л. Вплив соціальних мереж на зміст ціннісних орієнтацій у підлітковому віці	81
ПАВЛЮК І., БЕРЕЗЮК Т. Психологічна допомога особистості методами арт-терапії	84
ПАЗДНІКОВА С. Психологічні чинники дезадаптації дітей молодшого шкільного віку.....	89
ПИЛИПЧУК І. Основні підходи до розуміння соціально-психологічної адаптації у сучасній психологічній науці	90
ПОЛЮХОВИЧ Т., БЕРЕЗЮК Т. Емоційний інтелект як складова професійної успішності майбутніх фахівців	93
ПОЛЯК К. Інноваційні підходи до управління сучасним загальноосвітнім навчально-виховним закладом	96
САВА О., КОРЧАКОВА Н. Пути формирования национального самосознания (Зарубежный опыт).....	97
САВЧУК В. Особливості самопрезентації студентів.....	99
САКОВСЬКА О. Особливості психологічного дослідження тривожності підлітків ...	102
САМЧУК І. Особливості корекції тривожності у ранньому юнацькому віці	104
СВИСТУН В. Особливості психологічної корекції шкільної тривожності молодших школярів	108
СЕМЕНЧЕНКО Р., КОРЧАКОВА Н. Емоційна направленість як чинник мізогінії	110
СОСОНЮК О., СОЗОНЮК О. Індивідуальні особливості регуляції і саморегуляції поведінки підлітка	112
ТАРАРОВА А. Сучасні підходи до організації навчально-виховного процесу в інклюзивному класі	115
ТИШИНСЬКА Я., ЮРЧУК О. Особливості використання спортивного танцю в процесі розвитку рухової активності дітей старшого дошкільного віку	117
ТРАЧИК М. Теоретичне та експериментальне вивчення експериментальне вивчення особливостей ігрової діяльності дітей на етапі вікових криз	119
ХОМА О., БЕРЕЗЮК Т. Психологічні підходи до вивчення феномену академічної прокрастинації у студентському віці.....	122
ЧИЧУК Ю. Вплив взаємостосунків із батьками на особистісний розвиток дитини ...	125
ЧОРНОУС Я., НАЗРЕЦЬ Л.М. Психологічні умови впливу на формування пізнавального інтересу школярів.....	127
ШЕВЧУК О. Особливості психологічного дослідження самоствавлення підлітків ...	130
ШПРАХА Л., КУЛАКОВА Л. Психологічні умови впливу на формування пізнавального інтересу школярів	132
ЮЩУК А. Особливості міжособистісних стосунків у юнацькому віці	135
ЯКИМЕЦЬ М., КУЛАКОВА Л. Чинники психологічного благополуччя особистості.	137
ЛОНГІНОВА О., КОРЧАКОВА Н. Феномен співзалежності в аб'юзивних стосунках	141